

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

Кафедра охорони праці та навколишнього середовища

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Дисципліни спеціальної підготовки за вибором»

«Економіка в охороні праці»

(назва навчальної дисципліни)

Шифр	Галузь знань
26	Цивільна безпека
	Спеціальність
263	Цивільна безпека
	Спеціалізація
	Охорона праці

Розробник(и):

Вільсон О.Г., к.т.н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

Клімова І.В., к.т.н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
охорони праці та навколишнього середовища

Протокол № 10 від « 03» червня 2020 року

Завідувач кафедри ОП та НС

(підпис)

(Волошкіна О.С.).

(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією спеціалізації
«Цивільна безпека» (НМКС):

Протокол № 4 від « 03» червня 2020 року

Голова НМКС

(підпис)

(Гунченко О.М.).

(прізвище та ініціали)

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ на 2020-2021 навчальний рік

шифр	Назва спеціальності (спеціалізації)	Форма навчання: денна, вечірня										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
		Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних										
				Разом	у тому числі			КП	КР	РГ	Р			
Л	Лр	Пз												
263	Цивільна безпека (Охорона праці)	3,0	90	30	14		16					Залік	3	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування уміння розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю економічних аспектів впливу умов праці, виробничих та професійних ризиків на працездатність персоналу підприємства та економічні наслідки від нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань, оцінювання вартість їх локалізації й ліквідації наслідків.

Компетенції, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Інтегральна Компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики в галузі цивільної безпеки на підставі ризик-орієнтованого мислення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу інформації, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань. ЗК 03. Здатність вести фахову наукову бесіду та дискусію із широкою науковою спільнотою та громадськістю державною мовою за відповідним рівнем ораторської майстерності, демонструвати високий рівень загальнонаукового та професійного понятійного апарату під час презентацій результатів наукових досліджень, формувати наукові тексти в письмовій формі, організовувати та проводити навчальні заняття, використовуючи прогресивні інформаційно-комунікаційні засоби. ЗК 06. Здатність презентувати та обговорювати результати своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також вільно читати та розуміти іншомовні наукові тексти, володіти комунікативною культурою у відповідності до спеціальності та наукових інтересів. ЗК 10. Здатність до самостійного навчання новим методам дослідження, адаптація до зміни наукового і науково-виробничого профілю своєї професійної діяльності, до зміни соціокультурних і соціальних умов діяльності. ЗК 11. Здатність ефективно використовувати з урахуванням фахового контексту та тенденцій до його змін поглиблені теоретичні та практичні знання, які знаходяться на передовому рубежі даної наукової галузі. ЗК 12. Здатність науково-обґрунтовано відстоювати свою дослідницьку позицію при взаємодії з представниками

	інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 01. Володіння актуальною інформацією щодо сучасного стану, тенденцій розвитку, проблематики та наукової думки у сфері професійної діяльності. ФК 02. Здатність використовувати сучасні методи фізичного, математичного моделювання, статистичного аналізу та прогнозування із використання новітніх прикладних програм, комп'ютерних систем та мереж, програмних продуктів при створенні нових знань, отриманні наукових та практичних результатів у сфері професійної діяльності. ФК 03. Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на реалізацію технічних рішень. ФК 11. Здатність виявляти протиріччя, критичні стани та тенденції їх розвитку, застосовувати методи прогнозування, методи розв'язання задач з використанням математичного програмування, багатокритеріального аналізу, формулювати гіпотези, розробляти оптимальні стратегії у сфері безпеки та гігієни виробничих процесів й охорони праці. ФК 16. Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки та ризиків, що формуються виробничими об'єктами, технологічними процесами та виробничим устаткуванням та інструментами, створюють негативний вплив на безпеку й здоров'я людини та навколишнє середовище.
Програмні результати навчання	
ПР 04. Здатність демонструвати знання щодо наукової та професійної підготовки для підтвердження достатнього рівня компетентності у виборі методів наукових досліджень, оцінки їх наукової новизни та практичного значення при вирішенні спеціалізованих завдань в галузі. ПР 05. Вміти виявляти зв'язки між сучасними науковими концепціями в суміжних предметних сферах для обґрунтування нових теоретичних та практичних рекомендацій для розв'язування науково-практичних задач в області теоретичних досліджень, застосовувати їх в галузі професійної діяльності. ПР 09. Демонструвати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику, академічну доброчесність, повагу до різноманітності та мультикультурності в поєднанні з володінням передовими методиками викладання у вищій школі і постійним самовдосконаленням професійного та наукового рівня. ПР 13. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації на основі аналізу літературних джерел, патентних досліджень, повного циклу теоретичних і експериментальних досліджень, проведених за сучасними методиками. ПР 17. Вміти прогнозувати та керувати професійними, техногенними, майновими, комерційними та репутаційними ризиками під час проведення наукових досліджень, захисту отриманих наукових та практичних результатів та професійної діяльності.	

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Науково-теоретичні основи дослідження економічної безпеки (8 годин)

Тема 1

Економічна безпека: сутність та умови формування

1. Поняття економічної безпеки підприємства.
2. Об'єкти, суб'єкти та цілі економічної безпеки підприємства.
3. Складові економічної безпеки підприємства.
4. Внутрішні компоненти системи економічної безпеки.
5. Зовнішні компоненти системи економічної безпеки.
6. Основні елементи економічної безпеки.

Тема 2

Система управління економічною безпекою підприємства (ЕБП)

1. Сутність системи ЕБП та рівні її розвитку.
2. Принципи формування ЕБП та її ознаки.
3. Внутрішні та зовнішні загрози ЕБП.
4. Економічні підходи до забезпечення ЕБП.

Тема 3

Методика забезпечення ЕПБ

1. Організація системи ЕБП.
2. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління ЕБП.
3. Стратегічне та інноваційне забезпечення системи управління ЕБП.

Тема 4

Сучасні методи забезпечення ЕБП.

1. Методичні підходи до оцінювання ЕБП.
2. Заходи забезпечення економічної безпеки в Україні.
3. Міжнародні стандарти забезпечення ЕБП.

Змістовний модуль 2.

Законодавство в сфері економічного регулювання безпеки гігієни виробничих процесів (6 годин)

Тема 5

Адміністративні засоби стимулювання безпеки гігієни виробничих процесів

1. Закон України про охорону праці.
2. Закон України про державне соціальне страхування.
3. Нормативно-правові акти з охорони праці.

Тема 6

Сучасні світові підходи до підвищення економічної стабільності підприємства з урахуванням питань охорони праці.

1. Економічні складові впливу на безпеку гігієни виробничих процесів у країнах ЄС.

2. Економічні складові впливу на безпеку гігієни виробничих процесів у США.

3. Економічні складові впливу на безпеку гігієни виробничих процесів у країнах Кореї та Японії.

Змістовний модуль 3.

Набуття практичних навичок з управління економічною безпекою на підприємстві з урахуванням вимог до безпеки гігієни виробничих процесів (16 годин)

Практичне заняття 1.

Сучасні підходи до розуміння суті економічної безпеки підприємства:

- 1) Економічна безпека як захист від методів кримінальної конкуренції
- 2) Економічна безпека підприємства як захист від негативних впливів (загроз).
- 3) Економічна безпека підприємства як стан стійкості чи рівноваги або ефективного використання його ресурсів.

Практичне заняття 2.

Аналіз та розробка організаційної структури системи економічної безпеки на середніх та великих підприємствах.

Практичне заняття 3.

Дослідження економічних ризиків будівельних підприємств, пов'язаних з безпекою у будівельній галузі.

3. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни основна увага приділяється досягненню синтезу теорії і практики, що сприяє оволодінню слухачами курсу необхідних компетентностей. Для цього використовуються наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі.

Для опанування згаданих компетенцій використовуються різні форми проведення занять та контролю.

Основні форми проведення занять: лекції, семінари, практичні заняття, аналіз ситуацій, кейсів, презентація проектів, круглі столи, ділові ігри, самостійне вивчення окремих тем дисципліни.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані здобувачам для засвоєння початкової дисципліни: 1) обробка лекційного матеріалу; 2) підготовка до практичних занять; 3) обробка окремих тем, що не розглядаються на лекціях; 4) підготовка до контрольних робіт, тестів, заліку; 5) побудова плану особистого наукового дослідження; 6) підготовка до публікації тез доповідей статей; 7) опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, та сучасних наукових доробок за тематикою дисципліни.

4. Методи контролю та оцінювання знань здобувачів

Форми контролю:

- поточний контроль – у формі усної відповіді на кожному лекційному та практичному занятті (також може бути організовано у вигляді тестів та контрольної роботи);
- контроль виконання практичних занять (оформлений протокол та його презентація);
- контроль оформлення результатів наукового дослідження за темою дисертаційної роботи з урахуванням вивченого матеріалу за дисципліною;
- підсумковий контроль – залік у формі тестування; підсумкова оцінка складається з результату заліку та поточного контролю під час проведення лекційних та практичних занять.

Розподіл балів за змістовними модулями та підсумковим контролем

Поточне оцінювання			Підсумковий тест	Сума балів
Змістовні модулі				
1	2	3		
20	20	20	40	100

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання представлені на сайті КНУБА, у ПОЛОЖЕННІ ПРО КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ в Київському національному університеті будівництва і архітектури, ознайомитись з якими можна за посиланням: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2015/09/Положення-про-критерії-оцінювання-знань-здобувачів.pdf>.

5. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

- Комп'ютер з програмним забезпеченням для проведення лекційних та виконання практичних робіт: Microsoft PowerPoint – візуалізація даних.
- Мультимедійний проектор.
- Маркерна дошка.
- Мобільний екран.

6. Інформаційне забезпечення дисципліни

- Система дистанційного навчання і контролю рівня підготовки у КНУБА організована на платформі Moodle, всі матеріали щодо вивчення дисципліни можна знайти за посиланням: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2654>

7. Політика курсу («правила гри»)

- Курс передбачає як індивідуальну роботу зі здобувачем, так і роботу в групі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату він отримує за завдання 0 балів.

8. Методичне забезпечення дисципліни

Підручники

1. Економіка підприємства: підручник: І. М. Бойчик. - К.: Кондор-Видавництво, 2016. - 378 с.
2. Полянин А.В. Экономика предприятия: учебное пособие / Полянин А.В., Строева О.А. – Орел: Орловский фил. РАНХиГС, 2015. – 235 с.
3. Савченко Е.О. Экономическая и промышленная безопасность предприятия: учебное пособие: [для бакалавров] / Е.О. Савченко; Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова (ФГБОУ ВО "РЭУ им. Г. В. Плеханова"). – Москва: ФГБОУ ВО "РЭУ им. Г. В. Плеханова", 2017. – 124 с.
4. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.

Навчальні посібники

1. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник: Н. П. Сисоліна. - Кіровоград: КНТУ, 2014. - 226 с.
2. Безпека підприємства: навчальний посібник: М. І. Небава, Ю. В. Міронова. - Вінниця: ВНТУ, 2017. - 73 с.
3. Економічна безпека: навчально-методичний посібник: Т. А. Маляренко.

- Донецьк, 2009. - 129 с.

4. Економічна безпека підприємств, організацій та установ: навчальний посібник: В. Л. Ортинський, І. С. Керницький, З. Б. Живко та ін. — К.: Правова єдність, 2009. — 544 с.

5. Яркіна Н.М. Я 74 Економіка підприємства : Навч. посіб. / Н. М. Яркіна. — Вид. 2-ге перероб. і доп. — К. : Видавництво Ліра-К, 2017. — 600 с.

Монографії

1. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: монографія. — Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. — 400 с.

2. Багрецов С.А. Теоретико-методологические аспекты комплексной оценки эффективности экономической безопасности предприятий в современных условиях: монография / С.А. Багрецов, Д.М. Петров, В.А. Плотников. - Санкт-Петербург: [б. и.], 2016. - 537 с.

3. Козаченко А.В. Економічна безпека підприємства: сутність і механізм забезпечення: монографія. К.: Лібра, 2017. 354 с.

4. Мороз О. В. Концепція економічної безпеки сучасного підприємства : [монографія] / О. В. Мороз, Н. П. Карачина, А. А. Шиян. — Вінниця: ВНТУ, 2017. — 241 с.

5. Новікова О.Ф. Економічна безпека: концептуальні визначення та механізми забезпечення: [монографія] / О.Ф. Новікова, Р.В. Покотиленко. — Донецьк : НАН України, Ін-т економіки промисловості, 2016. — 408 с.

Методичні роботи

1. Экономическая безопасность: теория, методология, практика: П. Г. Никитенко, В. Г. Булавко. - Институт экономики НАН Беларуси. - Минск: Право и экономика, 2009. - 394 с.

Збірки наукових праць

1. Котляревський Я.В. Методичні основи формування організаційного забезпечення управління економічною безпекою підприємства / Я.В. Котляревський, О.В. Халіна // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. / Н.-д. екон. ін-т. — Київ, 2015. — № 12(175). — С. 86-90.

2. Литвиненко Т.М. Економічна безпека – важлива функція підприємства / Литвиненко Т.М. // Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т конкурент. сусп-ва. — Київ, 2016. — Вип. 1 (32). — С. 93-101.

3. Потапюк І.П. Теоретичні аспекти управління економічною безпекою підприємства / Потапюк І. П., Годловський А. Т. // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. пр. / Харків. нац. автомоб.- дорож. ун-т. —

Харків, 2016. — № 2 (13), т. 1. — С. 25-30.

Електронні ресурси

1. Коваленко В.В. Структура системи управління підвищенням рівня економічної безпеки підприємства / В.В. Коваленко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. — 2018. - №3 (85). [Електронний ресурс] / Режим доступу: — <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/143989/141899>.

2. Науменко Є.Ю. Механізм управління економічною безпекою підприємства в умовах кризи / Є.Ю. Науменко // Економічний журнал «Молодий вчений». — Випуск №6 (46). — Червень, 2017. — С. 462-466. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/6/105.pdf>.

3. Кримчук Н.О. Проблеми та шляхи забезпечення економічної безпеки підприємства /Н.О. Кримчук // Науковий блог. — Національний університет «Острозька академія». — 2018. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/2018/>.